

» Vzorovnik zápalek značky Eley s ceníkem pochází z roku 1878

Kořeny populární značky nábojů Eley musíme hledat v 18. století, ovšem nikoli u nábojů, ale u příborů a spon na opasky. Jejich výrobou se živil William Eley, povoláním birminghamský stříbrník. K nábojům se dostali až jeho synové William II. a Charles.

ELEY

– značka s historií

LEV

Drátěný kontejner a vodotěsné zápalky

Dvacátá léta 19. století byla dobou řady vynálezů a mladí muži, kteří na to měli peníze a hlavu, čile experimentovali. A tak se William a Charles Eleyovi v roce 1828 pustili do experimentů na poli nábojů. Tehdy to byli jedni z mnoha vynálezců. Věnovali se chování střely, v jejich případě hromadné. Koupili od francouzského vynálezce Jenoura patent na drátěný kontejner na broky a byli s jeho výrobou úspěšní, protože v éře předovek vynález údajně zvýšil účinný dostřel brokovnic na dvojnásobek, což jistě představovalo úspěch, a oni se tak výrobě kontejnerů a potažmo „nábojů“ pro předovky s názvem *Patent Wire Cartridge* věnovali i dál, napřed v londýnské Charlotte Street a potom v Bond Street.

Nezůstali však jen u toho. V roce 1837 firma *W&C Eley* vyvinula vodotěsné zápalky k perkusním zbraním. Vodotěsnosti dosáhli tak, že zápalkovou slož na bázi fulminátu rtuťnatého $[Hg(CNO)_2]$, třaskavá rtuť pře-

krývali cínovou fólií, která se při iniciaci zápalky propálila. Firma s tímto svým vynálezem zaznamenala velké obchodní úspěchy, avšak za cenu tragédie. Výroba střeliva byla (a je) specifická a nebezpečná. V 19. století bylo spíš pravidlem než výjimkou, že to v nějaké munici občas bouchlo a vzduchem létaly nejen kusy vybavení, ale také vynálezci nebo jejich údy. To se stalo také u firmy Eley a výbuchu fulminátu v Bond Street v roce 1841 padl za obět tehdy 46letý William Eley II. Plukovník Hawker prý v souvislosti s jeho koncem použil slova „*blown to atoms*“, čili rozprášen na atomy. Z vynálezce a podnikatele zřejmě nebylo co pohřbit. V dobovém tisku se pro změnu uvádí, že na atomy byly rozprášeny jen Williamovy nohy a po-

» Papírový náboj záře 36 pro perkusní revolver Colt Navy podle společného patentu Samuela Colta a Williama Eleyho z roku 1855

» 577/450 Martini-Henry

drobně se popisuje, jak vypadaly další části Williamova těla... Bulvár existoval už tehdy.

Ovšem navzdory výbuchu (výbuchům?) pokračovala firma v činnosti; vstoupila do ní další generace, Williamovi synové Charles, Henry a William Thomas III. Právě William III. byl podle dobových informací novou hybnou silou podniku. Byl to vynálezce a organizátor, který ještě v éře perkusních zbraní zdokonalil a zrychlil výrobu zápalek. Také mladá generace se věnovala kontejnerům pro brokové náboje, jejichž slávu šířili v loveckých revírech slavní střelci plukovník Peter Hawker nebo kapitán Rose. Ke svým brokovnicím je doporučoval také puškař Purdey, jenž byl ostatně s firmou Eley ve velmi těsných ekonomických vztazích.

Na cestě k akciové společnosti

Firma Eley, jak jinak v té krásné době raného viktoriánství, získala ocenění na londýnské světové výstavě

